

๔.๗ การสร้างองค์ความรู้ด้านสุขภาพ*

ข้อที่/เนื้อหา	เจตนารมณ์/ความหมาย
<p>หลักการสำคัญ</p> <p>๑. ความรู้ด้านสุขภาพเป็นปัจจัยนำเข้าสู่พื้นฐานที่สำคัญสำหรับการกำหนดทิศทางการพัฒนาระบบสุขภาพ และการพัฒนาสุขภาพ จึงจำเป็นต้องมีกลไกกลางที่จะทำหน้าที่สนับสนุน และดำเนินการสร้างความรู้ บนพื้นฐานของการมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่างๆ ซึ่งจะต้องมีการจัดการอย่างเป็นระบบ มีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพ</p>	<p>- ทั้งในยุคปัจจุบันและในอนาคต สังคมไทยมีความหลากหลายของแหล่งผลิตความรู้ โดยแตกต่างกันทั้งด้านความพร้อมเชิงทรัพยากร มาตรฐาน ทิศทางการลงทุนผลิตความรู้ การดำเนินงานเป็นไปในลักษณะต่างคนต่างทำตามความสนใจส่วนตัว และ เป็นไปในลักษณะแข่งขันกัน ในขณะที่ภาพรวมของประเทศนั้นก็เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าอยู่ภายใต้สถานการณ์จำลองในการบริหารจัดการระบบการสร้างความรู้ด้านสุขภาพโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ทำให้กระบวนการผลิตความรู้เพื่อตอบสนองปัญหาหรือความต้องการของสังคมโดยรวมนั้นไม่ได้มีประสิทธิภาพดังที่มุ่งหวัง และแม้จะมีการผลิตความรู้ออกมาแล้ว ผู้ที่ต้องการความรู้ยังประสบกับอุปสรรคในการเข้าถึงแหล่งความรู้ เนื่องจากเหตุผลหลายประการ เช่น ความไม่รู้เรื่องการมีอยู่ของแหล่งความรู้ การกำหนดสิทธิและจำกัดการเข้าถึงความรู้ ความรู้ที่มีอยู่นั้นกระจุกกระจายและไม่ได้ได้รับการจัดการอย่างเป็นระบบ</p>

* เป็นสาระสำคัญของ การสร้างองค์ความรู้ด้านสุขภาพ ตามพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐

ข้อที่/เนื้อหา	เจตนารมณ์/ความหมาย
<p>๒. นโยบายสาธารณะด้านสุขภาพจะต้องได้รับการพัฒนาจากฐานความรู้ที่รอบด้าน เพียงพอ และเชื่อถือได้ รวมทั้งตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของสังคม โดยสามารถระบุที่มาของความรู้ นั้นๆ ได้ ซึ่งอาจมาจากแหล่งข้อมูล หรือตัวบุคคล หรือกลุ่มบุคคลซึ่งเป็นเจ้าขององค์ความรู้นั้น</p>	<p>- การสร้างนโยบายสาธารณะด้านสุขภาพและการวางแผนเพื่อดำเนินนโยบายซึ่งมีผลต่อสังคมโดยรวมนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมาจากการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ที่ถูกต้องเหมาะสม ทันกาล ตอบสนองต่อปัญหาหรือความต้องการของสังคม โดยยึดหลักประสิทธิภาพ ความคุ้มค่า ความครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายอย่างทั่วถึง เท่าเทียม และมีความเป็นธรรม โดยพิจารณาถึงการมีอยู่ของทรัพยากร การเข้าถึง และลักษณะเชิงพฤติกรรมของประชากรกลุ่มเป้าหมาย</p>
<p>ภาพพึงประสงค์</p> <p>๑. ประเทศไทยมีการบริหารจัดการการสร้างความรู้ด้านสุขภาพสาขาต่างๆ อย่างเป็นระบบ มีนโยบายและทิศทางที่ชัดเจน มุ่งตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของสังคม ทันต่อสถานการณ์ และรองรับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของสังคมในอนาคต โดยงบประมาณการสร้างความรู้ด้านสุขภาพนั้นได้รับการจัดสรรอย่างพอเพียงในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกับงบประมาณการวิจัยด้านสุขภาพระดับสากล</p>	<p>- การสร้างความรู้ด้านสุขภาพของประเทศไทยจะมีประสิทธิภาพมากขึ้น หากได้รับการบริหารจัดการร่วมกันระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตั้งแต่ระดับนโยบายจนถึงระดับปฏิบัติ การพัฒนาให้เกิดกลไกการสร้างความรู้โดยตั้งเป้าหมายร่วมกัน และเพิ่มการสร้างความรู้สำหรับอนาคตด้วย มิใช่สร้างความรู้สำหรับตอบสนองต่อสถานการณ์ปัจจุบันเพียงอย่างเดียว ย่อมจะทำให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงานภายใต้ข้อจำกัดด้านทรัพยากรของแต่ละหน่วยงาน ลดความซ้ำซ้อน เกิดแรงหนุนเสริมซึ่งกันและกัน รวมถึงเพิ่มโอกาสของการลดภาวะ “งานวิจัยขึ้นหิ้ง” และนำไปสู่การใช้ประโยชน์ในทางปฏิบัติอย่างแท้จริง</p>

ข้อที่/เนื้อหา	เจตนารมณ์/ความหมาย
<p>๒. มีความรู้ด้านสุขภาพที่ถูกต้อง ชัดเจน เข้าใจง่าย ครอบคลุมความรู้แบบชัดแจ้งที่มีลักษณะเป็นสากล และความรู้จากภูมิปัญญา</p>	<p>- เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่า ความรู้นั้นอยู่ในรูปแบบที่หลากหลาย ในระดับสากลนิยม จำแนกเป็นความรู้ที่จับต้องได้ เห็นเป็นรูปธรรม เป็นลายลักษณ์อักษร ดังที่รู้จักในคำว่าความรู้แบบชัดแจ้ง (Explicit knowledge) และความรู้ที่อยู่ในรูปของภูมิปัญญา อันสะท้อนจากทักษะ ความชำนาญ และประสบการณ์ ดังที่รู้จักกันว่าความรู้จากภูมิปัญญา (Tacit knowledge) ดังนั้นเพื่อให้ประเทศไทยสามารถตอบสนองต่อภาวะการณ์เปลี่ยนแปลงของสังคมโลก จึงจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนากลไกที่สามารถสร้างและจัดการองค์ความรู้ดังกล่าวได้อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ</p>
<p>๓. มีการจัดการแหล่งความรู้ด้านสุขภาพอย่างเป็นระบบ เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายต่างๆ ทั้งเนื้อหา ภาษา และช่องทางที่จะเข้าถึงได้ง่าย เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากความรู้ได้มากขึ้น</p>	<p>- ภาพอนาคตหนึ่งของระบบสุขภาพไทยที่ได้รับการศึกษาโดยสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุขชี้ให้เห็นชัดเจนว่า การที่คนไทยสามารถเข้าถึงข้อมูลด้านสุขภาพได้มากขึ้น จะทำให้สามารถดูแลและป้องกันสุขภาพของตนเองได้ ในขณะที่สถานการณ์ปัจจุบัน เป็นที่รับรู้กันดีว่า ข้อมูลและความรู้ด้านสุขภาพที่มีอยู่นั้นมีอยู่มากมาย อยู่ในภาวะกระจัดกระจาย ที่สำคัญคือยากในการจำแนกว่าเรื่องใดจริงเรื่องใดไม่จริง ส่วนความรู้ที่มาจากแหล่งผลิตก็มีความยากง่ายแตกต่างกันสำหรับการทำความเข้าใจของประชาชน และเข้าถึงได้ลำบาก</p>
<p>๔. สังคมไทยมีกลไกการตรวจสอบ ติดตาม กำกับ ประเมินระบบการสร้างความรู้ด้านสุขภาพ และแหล่งความรู้ด้านสุขภาพ โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำผลการตรวจสอบ ติดตาม กำกับ ประเมิน ไปใช้ในการพัฒนาระบบอย่างต่อเนื่อง</p>	<p>- ระบบการสร้างองค์ความรู้ด้านสุขภาพของประเทศนั้น ควรพิจารณาถึงความต้องการที่แท้จริงทั้งจากมุมมองของผู้ผลิตความรู้ และผู้ที่ประสบปัญหาและต้องการให้มีการศึกษาให้เกิดองค์ความรู้เพื่อมาแก้ไขปัญหา นอกจากนี้กระบวนการพัฒนาองค์ความรู้นั้นย่อมเกิดขึ้นในหลากหลายหน่วยงาน การมีกลไกตรวจสอบ ติดตาม กำกับ และประเมินผลย่อมจะทำให้ทราบภาพรวมของสถานการณ์ ปัญหาอุปสรรคที่ควรได้รับการแก้ไข และนำมาสู่การพัฒนามาตรการต่างๆ เพื่อปรับแต่งให้ระบบการสร้างองค์ความรู้นั้นมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น</p>